

Ook het vmbo aan de pvb's

Groene proef smaakt naar meer

Om een betere aansluiting te krijgen tussen vmbo en mbo ontwikkelen drie aoc's examenstandaarden en proeven van bekwaamheid voor het vmbo. In Nijkerk mochten leerlingen en docenten proefdraaien. Conclusie: het project Groen Proeven smaakt naar meer.

Joost, Julia en Mark zitten tegenover docenten Gerald Tijms en John Rozing. De twee uur daarvoor legden ze met hun drieën een stukje tuin aan: bestrating, gazon en spitwerk. "Hoe zijn jullie vanochtend begonnen?" vraagt Tijms. "We hebben eerst de lijnen uitgezet", antwoordt Joost. "Nee", corrigeert Julia hem, "eerst hebben we de opdracht doorgelezen en het formulier ingevuld." Een stukje gazon aanleggen deden ze al eerder als toets. De combinatie met straat- en spitwerk, het formulier en het eindgesprek is nieuw. Met het formulier bereidden de leerlingen de aanleg voor. Wat heb je nodig, welke werkvolgorde pas je toe, wie gaat wat doen? Voor Julia is dat zinvol: "het geeft toch houvast", maar Mark en Joost weten zo ook wel wat ze nodig hebben. Toch waren ze de plank om te vleien nog vergeten. Joost, Julia en Mark zijn derdejaars lwoo-leerlingen op het Groenhorst College in Nijkerk. Tijms is docent groen in Nijkerk en Rozing in Castricum. De leerlingen doen vandaag hun proeve van bekwaamheid (pvb) voor tuinaanleg. Ook voor de beide docenten is deze ochtend spannend. Voor het eerst toetsen ze de stof 'integraal': voorbereidende theorie, praktijk, een afsluitend gesprek en de beoordeling op één ochtend.

Typisch vmbo

Deze pvb is een pilot in het kader van het project Groen Proeven (zie kader). Daarin werken het Groenhorst College, het Clusius College en AOC Oost samen met als doel om de doorlopende leerlijn van vmbo naar mbo te bevorderen. Vijf

groepen ontwikkelen examenstandaarden en pvb's voor vijf contextvelden (zie kader) en één voor groenbreed. Een van de randvoorwaarden van het project is dat het recht moet doen aan de eigenheid van het vmbo. Hoe ziet dat eruit? Scilla van Cuijlenborg is projectcoördinator van twee ontwikkelgroepen en ze begeleidt de pilot voor groen in Nijkerk. "Het vak is hier geen doel op zich, zoals op het mbo. Daar moet de leerling laten zien dat hij kan straten. Hier laat de leerling zien dat hij kan overleggen of presenteren. De praktijkvakken zijn daarbij middel, die motiveren de leerling om te gaan overleggen, of te presenteren." Overleggen en presenteren zijn twee van de 18 competenties die de basis vormen

voor het examenprogramma. Deze 18 competenties zijn expliciet in het examenprogramma landbouwbreed en het afdelingsprogramma landbouw. Er worden voorbeeld pvb's ontwikkeld voor vijf contextvelden en voor groenbreed. Zo kan, afhankelijk van de mogelijkheden van de school of de behoeftes van de leerling, de school kiezen voor een brede of smalle invulling van de opleiding. En in aansluiting daarop kan de leerling in een groenbrede pvb of in één of meer smalle pvb's laten zien wat hij kan. Voor de ontwikkeling van de standaarden en de pvb's werken docenten van de drie aoc's samen binnen het project Groen Proeven. "We hebben heel veel aan elkaar", vertelt Van Cuijlenborg. "Elke school heeft zijn eigen kwaliteiten en benadering. Daardoor krijgt zo'n samenwerking ook iets intervisieachtigs." En hoewel het soms lastig is met het maken en interpreteren van afspraken, de samenwerking heeft zeker zijn meerwaarde. "Er is gewoon drie keer zoveel input. Dat komt de kwaliteit zeker ten goede. De bedoeling is dat het gestandaardiseerde schoolexamens worden.

Het project Groen Proeven

Doel: bevorderen van de doorlopende leerlijn van onderbouw naar bovenbouw vmbo en naar het mbo. De afstemming van de examinering binnen het vmbo op competentie gericht onderwijs.

Middel: ontwikkelen van gestandaardiseerde schoolexamens (pvb's), inclusief een beoordelingssystematiek, voor het geglobaliseerde beroepsgerichte programma landbouwbreed welke ook toepasbaar zijn voor het afdelingsprogramma.

Producten: Examenstandaarden voor vijf contextvelden

(ontwerp&creatie, plant&productie, leefomgeving&recreatie, voeding&gezondheid, dier&zorg) en één voor groenbreed.

Eén voorbeeld-pvb voor elk contextveld en één algemene brede pvb waarin elementen van de vijf contextvelden voorkomen.

Doelgroep: leerlingen van het derde en vierde leerjaar van het vmbo in de basisberoepsgerichte, de kaderberoepsgerichte en de gemengde leerweg.

Deelnemers: AOC Oost, Aeres Groep (GroenhorstCollege), Clusius College.

Gerald Tijms laat de leerlingen terugblikken op hun verrichtingen, John Rozing is externe assessor

Dan is samenwerking tussen aoc's een voorwaarde."

Start en vut

Vandaag werken de leerlingen en docenten groen volgens deze kersverse examenstandaard met bijbehorende pvb. Elke standaard, voor elk contextveld en voor elk niveau, gaat uit van het VUT-model: voorbereiden, uitvoeren en terugblikken. Voor de leerling van de basisberoepsgerichte leerweg staat de U centraal, ook tijdens de voorbereiding en het terugblikken. In de docentenhandleiding van de standaard vindt de docent suggesties voor vragen voor het reflectiegesprek. Tijms en Rozing zijn geschoold om die gesprekken te voeren volgens de START-methode: situatie, taak, activiteit, resultaat en terugblikken. Tijms begint elk eindgesprek met de vraag hoe de beginsituatie was. Voor de gemengde leerweg graaft de handreiking dieper: 'Heeft de situatie waarin je de pvb ging uitvoeren, invloed gehad op

het resultaat van deze pvb?' Tijms legt bij deze lwoo-leerlingen ook de meeste nadruk op de uitvoering: "Hoe heb je het aangepakt? Hoe hebben jullie samengewerkt? Waarom zijn jullie begonnen met spitten?"

Voor Rozing en Tijms is het onderdeel reflectiegesprek nieuw. Het is verleidelijk om te vragen naar het hoe en waarom van de aanleg. Dat lijkt op een overhoring: kent de leerling de theorie wel? Interessanter wordt het als het ze lukt om echte reflectievragen te stellen. "Wat zou je de volgende keer anders doen? Waar haperde de samenwerking en hoe kwam dat?" En: "Wat vind je van dit eindgesprek?" Antwoord: "Goed, zo leer je van je fouten."

Groot

Na de eindgesprekken beoordelen de beide docenten de tuintjes en vullen ze de beoordelingsformulieren in. Dan merken ze dat het soms lastig is om de inhoud van de eindgesprekken weer

boven tafel te halen. Leerpunt: de volgende keer vraagt de een en schrijft de ander.

Voor de hele opdracht, vanaf de voorbereiding tot en met het bekendmaken van de beoordeling, stond drie uur. Maar in werkelijkheid zijn de leerlingen van negen tot twee bezig geweest. Inhoudelijk zijn zowel de docenten als de leerlingen tevreden. Hoewel vooral de jongens aangaven weinig nut te zien in het invullen van het voorbereidingsformulier, zien de docenten daar zeker het belang van in. Tijms: "Die houden we erin. Omdat ze samen dat formulier invullen, zijn ze al met de stof bezig. En ze leren de zaken te benoemen." Ook de eindgesprekken vinden de docenten goed werken. Wel willen ze zich nog wat meer bekwamen in het stellen van reflectievragen. Zoals "Wat vind je van deze manier van toetsen?" aan Jessica. "Groot!" En daarmee lijkt de pilot voor een groot deel geslaagd. □